

Benvolgudes autoritats i conciutadans,

En primer lloc vull agrair la confiança que se m'ha fet per part de l' Ajuntament de Lleida de poder-vos dirigir algunes reflexions personals sobre el fet nacional català i el nacionalisme català en una data tan assenyalada com l' 11 de setembre.

Diu en Raimon que qui perd els orígens perd identitat. La commemoració de l' 11 de setembre vol fer memòria per no perdre els orígens i així no perdre la identitat.

Ens cal fer memòria que venim d'una derrota militar que pretenia l'assimilació nacional. Han intentat esborrar-nos els orígens de qui som i han pretès imposar-nos una altra identitat. Crec que aquesta premissa és fonamental tenir-la clara per prendre posició davant del futur.

Per continuar essent qui som, catalans, podem optar per diferents estratègies polítiques.

a) Uns creiem que el que cal és treballar per aconseguir un estat en el concert dels estats mundial. Creiem que és l' única manera de garantir la nostra pervivència nacional ja que l' estat en què estem emmarcats està massa identificat amb una nació, la castellana, o la francesa pels compatriotes del nord, i aquesta identificació és irreversible. Tal com està organitzat políticament el món, creiem, no hi ha més remei que tenir estat propi.

b) Altres creuen que el que cal es treballar per reformar els estats actuals i trobar un encaix amb ells creient que és possible un estat plurinacional que respecti les diferències nacionals i permeti l'expressió de les diferents personalitats nacionals. És una opció possible.

c) I encara hi ha qui pensa que tot això és massa complicat, o és impossible, i com a molt el que podem fer és influir políticament en els estats actuals per mantenir una existència assistida.

No és el moment de discutir quina és l'estratègia millor sinó de trobar-li en totes elles el denominador comú: la voluntat de continuar essent un poble amb personalitat nacional pròpia. M'atreviria a dir que aquest és el denominador comú del catalanisme o nacionalisme català. I és sobre aquest del que voldria parlar-vos avui.

Crec que aquesta voluntat només depèn de nosaltres i la responsabilitat és nostra. L' entitat Òmnium Cultural, que tinc l'honor de presidir en la seva delegació a Ponent, té com a objectiu treballar per a la promoció de la llengua, la cultura i la personalitat nacional catalanes. És un àmbit prepolític però necessari per l' acció política. Si no tenim clara la voluntat d' ésser difícilment podrem encarar el futur amb els seus reptes.

Els catalans tenim la responsabilitat de mantenir viva la nostra personalitat nacional. Aquest és el millor homenatge, si és el que crec que avui fem, a aquells que donaren la vida l'11 de setembre de 1714 a Barcelona o abans, el 1707, aquí a Lleida. Segurament no hi ha cap ideal pel qual es justifiqui matar, però sí que hi ha ideals pels quals val la pena morir. Plató deia que la vida sense ser pensada no val la pena ser viscuda. Quan deia que la vida ha de ser pensada volia dir que hi ha idees que han d' estructurar la vida. Jo sóc dels qui pensa que les paraules de Plató són encertades i que una de les maneres d' estructurar la nostra vida privada i col·lectiva és ordenar-la amb l'ideal nacional.

Però per assolir això, primer de tot hem de superar l' acomplexament a què ens han sotmès interessadament de què els sentit patriòtic és provincià i anacrònic.

Per provincianisme entenc el tret a aquells que creuen que el seu país i la seva cultura són els millors i són el centre del món. No crec que sigui el cas de la majoria dels nacionalistes catalans però sí el d'alguns catalans quan consideren com a superior la cultura espanyola, francesa o l'americana de Nova York i abandonen la seva cultura. Aquests, llavors, estan essent realment provincians perquè estan fent d'aquelles cultures la millor i el centre del món. En la minorització de la cultura i identitat nacional pròpia és quan s'està essent provincià. En canvi, voler ésser el que un és, sense complexos i reconeixent la diversitat com a un valor, no té res de provincià.

A més, quan es té clar que només es pot ser universal des d'una forma concreta, és a dir, per exemple, només es pot ser persona essent moreno, ros o pèl roig i que no es pot ser persona d'altra forma o prenent atènyer totes elles a la vegada, se sap que la nostra forma de ser ciutadà del món és ésser concretament català. És la nostra manera d'ésser.

En segon lloc, per anacrònic entenc el tret que es fa quan diuen que avui ja no es porta això de reivindicar la personalitat nacional, la sobirania o l'estat ja que el món no va en aquest sentit. Doncs bé, pel que fa als estats és ben cert que la globalització econòmica i el nou context polític han modificat la seva configuració, però els estats continuen ben vius, diria que amb una salut de ferro tal com demostra qualsevol dels fets que puguin comentar els diaris d'avui. Per exemple, la Unió Europea ha vingut a reforçar els estats europeus. Així, en la llista de les llengües que reconeix la Constitució europea només s'accepten les que els estats reconeixen com a oficials. I no estic parlant de res pretèrit sinó de quelcom ben present. No anem bé per aquest camí. I és que quan els qui et diuen que la sobirania és una cosa desfasada, i ho diuen instal·lats còmodament en una comunitat nacional sobirana, és com quan els rics diuen als pobres que els diners no fan la felicitat.

A més, pel que fa a la identificació nacional de les persones, no veig per enlloc que estigui en crisi. Quan coneixem algú de seguida li preguntem d'on és. No m'imagino ningú que digui que no és d'un lloc concret. De moment l'estructura política del món s'organitza sòlidament en els estats que s'identifiquen amb una cultura nacional.

Així, doncs, fora els complexos a què ens han sotmès i ens sotmeten malintencionadament els qui els interessa que tinguem complexos només per voler ser el que som i prenen que deixem de ser-ho per imposar la seva personalitat nacional.

Però encara hi ha més. De la mateixa manera que abans em referia a Plató ara apel·lo a un altre dels grans pensadors occidentals: Kant. Aquest filòsof, certament en un altre context ben diferent, deia que les formes sense contingut són buides i els continguts sense forma serien cecs. Així, doncs, el nostre nacionalisme seria la forma del contingut polític que després les diferents opcions partidistes hauran de determinar quina és l'estratègia més indicada segons cadascú. La forma compartida de mantenir la identitat catalana, però, cal dotar-la de contingut i estratègies sinó seria buida com serien cecs continguts polítics sense el referent nacional.

Les estratègies les deixem per les opcions polítiques expressades en els partits catalanistes. És del contingut que voldria dir alguna cosa.

El contingut al qual em refereixo podria ser ben diferent, però la nostra història d'oposició a les dictadures i rebel·lió a les imposicions el concreten en quatre vectors força segons paraules del president Francesc Macià. Em refereixo a la justícia social, el progrés econòmic, la glòria espiritual i la llibertat política. A aquests quatre vectors, dels quals us en voldré dir dues paraules, n'afegeixo un cinquè lligat a la llengua catalana.

- a) per justícia social, entenc el reconeixement de les capacitats i els mèrits de cadascun dels que formem la comunitat nacional catalana, que no depèn de l'origen sinó de la voluntat de formar-ne part. Tothom ha de tenir les mateixes oportunitats i la riquesa material ha d' estar el més ben distribuïda possible, essent als més desfavorits als qui més cura cal tenir.
- b) per prosperitat econòmica, entenc la voluntat de creixement econòmic basat en la producció i no en l' especulació i d' acord amb la sostenibilitat dels recursos naturals. És necessari mantenir el caràcter català de creació de riquesa per poder viure amb les millors condicions materials possibles. Per això ens calen inversions i infraestructures que l'estat ens escatima a través de l'espoli fiscal que patim i sota l' argument de la solidaritat. En aquest punt cal deixar clar que la nostra solidaritat només podrà existir quan els catalans puguem administrar els nostres recursos econòmics i puguem decidir ser solidaris. Quan un altre decideix què fer dels nostres recursos més que solidaritat el que hi ha és espoli.
- c) per glòria espiritual, entenc l'aportació que hem de fer els catalans als valors universals i que afavoreixen la humanitat sencera i permeten pensar en un món en pau, més just i respectuós amb la llibertat de les persones i amb el medi ambient. El progrés té tres criteris: el progrés tècnic i econòmic, el de la relació entre les persones (joves i ancians, homes i dones, rics i pobres, etc.) i la sostenibilitat medioambiental. Els catalans hem de contribuir en cadascun d' aquests àmbits.
- d) per llibertat política, entenc la capacitat de determinar lliurement i democràticament els pobles, la seva organització i el seu futur. La democràcia no és només el consentiment de la voluntat de la majoria dels ciutadans. Perquè hi hagi democràcia i llibertat política cal que el conjunt de ciutadans sobre els quals s'aplica el sistema democràtic tingui coherència nacional. Si no és així, llavors les minories nacionals dins d' un conjunt amb majoria d'una altra nacionalitat sempre veurem relegada la seva voluntat. L' autodeterminació dels pobles és el reconeixement de què cada comunitat nacional pugui decidir lliurement el seu futur. Els catalans hem de poder decidir lliurement el nostre futur i per això necessitem el reconeixement nacional. Encara estem força lluny.
- e) En darrer lloc, hi afegeixo un cinquè element de contingut-objectiu al nacionalisme català: la llengua catalana ha de ser la llengua vehicular de les relacions socials de la població d' aquest territori, per tal de salvaguardar, segurament, el tret identitari, juntament amb el dret, més important que tenim com a poble.

Per acabar, dotat de forma, la voluntat de mantenir la personalitat nacional, i de contingut, justícia social, progrés econòmic, glòria espiritual i llibertat política, el nacionalisme català prendrà concreció segons diferents referents ideològics i estratègics però amb el denominador comú del catalanisme el qual hem d'alimentar des de la societat civil i des dels partits polítics catalanistes per poder mostrar que malgrat haver estat derrotats no som un poble vençut i per poder donar sentit al desig que expressa el crit, al qual us demano que us hi afegiu, de Visca Catalunya lliure.